

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

Omgaan met krimp in het mbo

Thema-onderzoek

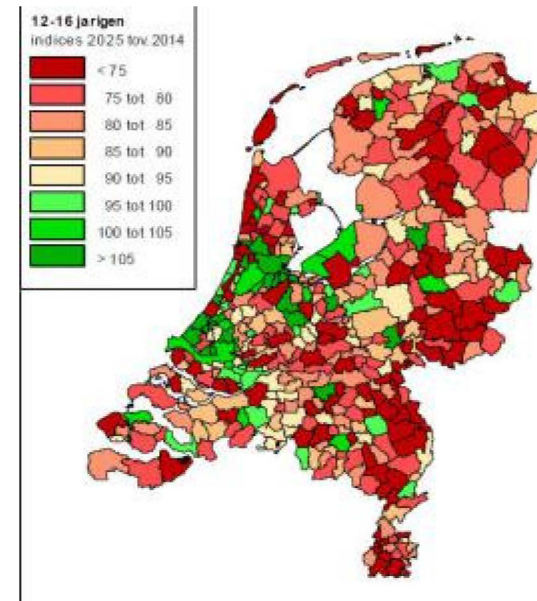
Hoe anticiperen mbo-instellingen
op dalende studentenaantallen?

Muriel Cluitmans & Ghislaine Schmidt
2016

Inhoud

1. Aanleiding en definitie krimp
2. Stelling
3. Vraagstelling
4. Opzet onderzoek
5. Uitkomsten onderzoek

Aanleiding en definitie krimp

- Themaonderzoek in jaarwerkplan 2016 inspectie
- Wat verstaan we onder krimp?
 - Dalende studentenaantallen
(ook met andere oorzaken dan demografische krimp)

Vraagstelling

- Hoe maken mbo-instellingen studentenprognoses en waar verwachten ze krimp?
- Hoe anticiperen mbo-instellingen (ROC's en AOC's) op dalende studentenaantallen?

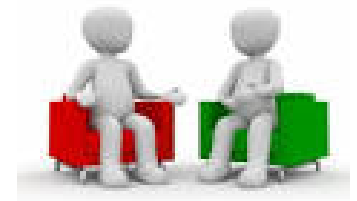
Opzet onderzoek

- Literatuurstudie
- Verkennende gesprekken met interne en externe partijen
- Verkennende gesprekken met 3 mbo-instellingen
 - 2 in krimpgebieden, 1 niet in krimpgebied
- Telefonische interviews met 20 mbo-instellingen
 - Regionale spreiding, spreiding in grootte van instellingen en evenwicht AOC's en ROC's
- Vergelijking eigen prognoses instellingen met prognoses DUO
 - Continuïteitsparagraaf t.o.v. DUO-prognose

Uitkomsten verkennende gesprekken

- Bewustwording bij instellingen is aanwezig
- Instellingen anticiperen
 - Prognoses van studentenaantallen
- Instellingen maken verschillende beleidskeuzes
 - Passend bij lokale situatie
 - Vanuit verschillende motieven (samenwerking – concurrentie)

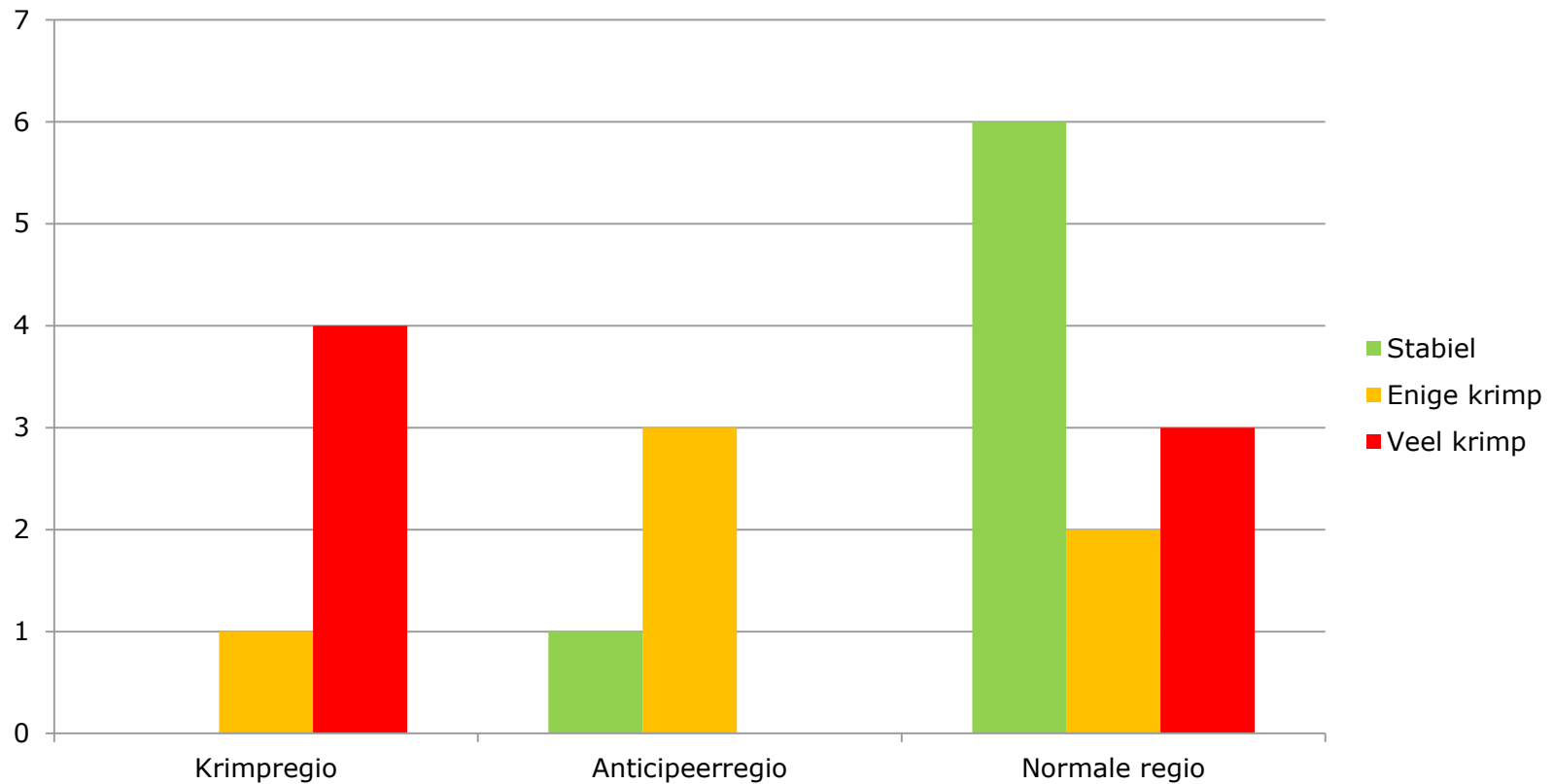
Bronnen voor prognoses

- Interne informatie
- Landelijke demografische gegevens CBS
- Gemeentelijke demografische gegevens
- Eigen ervaring
- Extern bureau
- Historische cijfers en prognoses DUO
- Bestaande marktonderzoeken
- Provinciale demografische gegevens
- Woningbouwplannen gemeente
- Beleid OCW
- Transitie-atlas
- SBB
- Signalen uit veld
- Jongerenmonitor

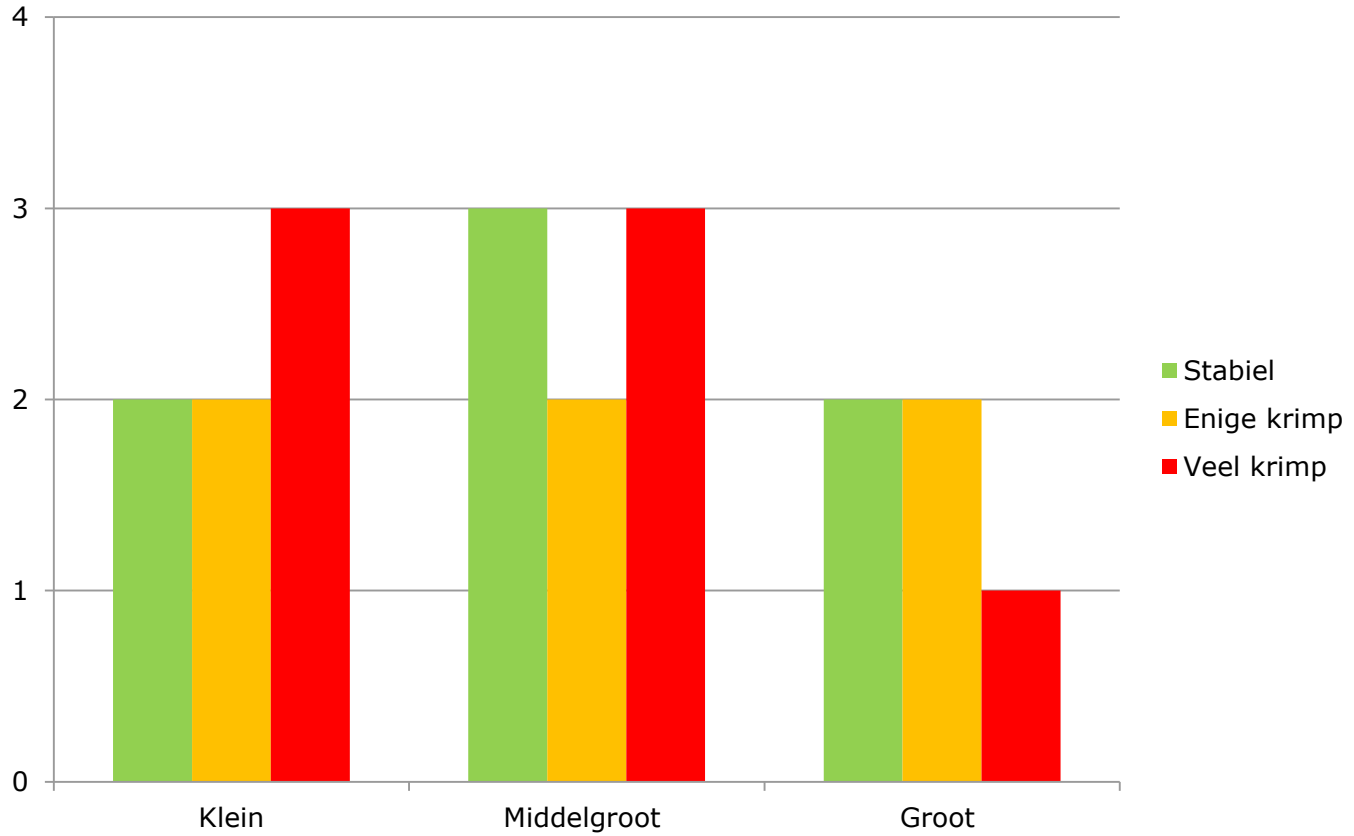

Uitkomsten interviews: verwachte krimp per regio

Uitkomsten interviews: verwachte krimp per grootte instelling

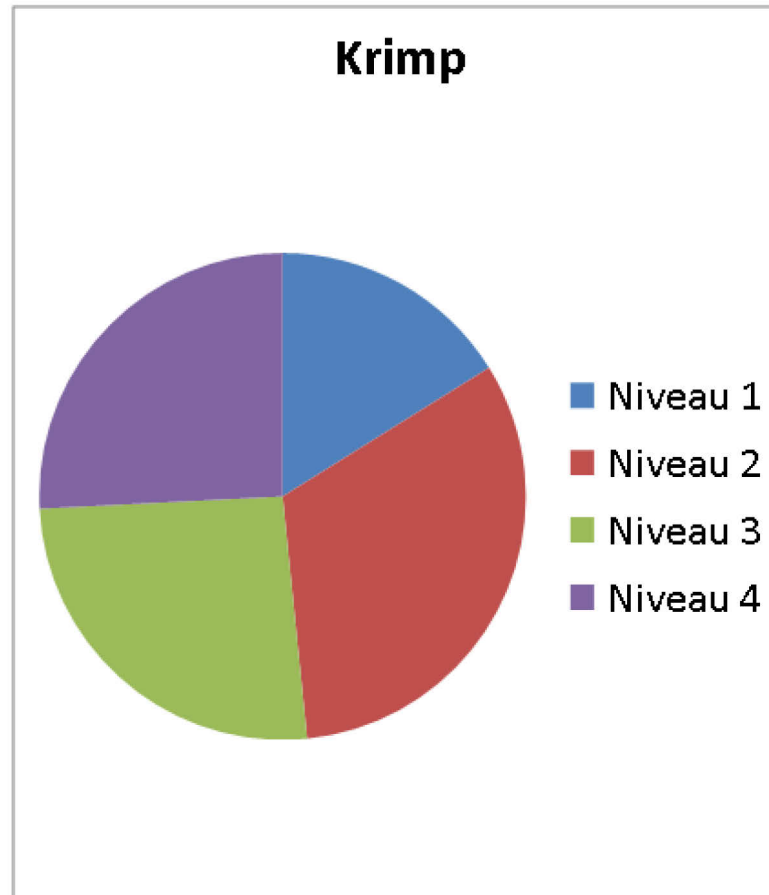

Uitkomsten interviews: verwachte krimp per sector

- Grootste krimp verwacht bij zakelijke dienstverlening/handel/economie/administratie
 - Vooral door marktontwikkeling, niet krimp!
- Groei verwacht bij techniek
 - Vooral bij kleine en middelgrote instellingen
- Groei én krimp bij zorg

Uitkomsten interviews: verwachte krimp per niveau

Uitkomsten interviews: krimp per leerweg

Leerweg	Groei/stabiel		Krimp	
	BOL	BBL	BOL	BBL
Krimp	2	0	3	2
Anticipeer	2	1	1	1
Normaal	2	1	4	0
Klein	2	0	4	3
Middelgroot	3	1	2	3
Groot	1	0	2	2
Totaal	6	5	8	8

Welke maatregelen nemen instellingen?

- Huisvestingsmaatregelen
 - Terugschroeven m²
 - Flexibiliteit (huren)
 - Gebouwen delen (m.n. in krimpregio's)
- Personele maatregelen
 - Flexibele schil

Welke maatregelen nemen instellingen?

- **Maatregelen t.a.v. opleidingsaanbod**
 - Uitruil opleidingen
 - Spreiding opleidingen over locaties
 - Samenvoegen opleidingen
- **Financiële maatregelen**
 - Nieuwe markten aanboren
 - Besparingen

Maatregelen: samenwerking

- **Breed scala aan samenwerkingsvormen**
 - Diverse partijen
 - Wisselende intensiteit (gezamenlijk aanbod, uitruil, delen van gebouwen / apparatuur / docenten, shared service center etc.)
- **Vooral in techniek wordt samengewerkt**
- **Belangrijke succesfactoren:**
 - Elkaar kennen, vertrouwen en verder kijken dan eigen belang

Uitkomsten vergelijking prognoses

- 40% besturen verwacht **minder** studenten in 2016 dan DUO-prognose voor 2016
- 60% besturen verwacht **meer** studenten in 2016 dan DUO-prognose voor 2016
- Gemiddelde afwijking tussen prognoses is 5% (met een uitschieter van 23%)
- Hoe verder in de toekomst, des te groter het verschil

Doel van anticiperen op krimp

In krimpregio's:

Behoud van een kwalitatief goed en breed aanbod van opleidingen voor de regio

In anticipeer- en normale regio's:

Bieden van innovatief, actueel en kwalitatief goed onderwijs en een goede verbinding met het bedrijfsleven en de economie in de regio

Bestuurders vinden de maatregelen succesvol als:

- Er voldoende breed aanbod in de regio is (krimpregio's)
- Studenten en bedrijfsleven tevreden zijn (anticipeer- en normale regio's)
- Er flexibiliteit is en instellingen voortdurend kunnen inspelen en anticiperen op ontwikkelingen (anticipeer- en normale regio's)
- Ze over een aantal jaar nog (financieel) gezond zijn en kwalitatief goed onderwijs kunnen bieden (kleine instellingen)

Met dank aan:

Alfa-college

AOC Oost

Arcus College

Citaverde

Edudelta

Friesland College

Graafschap College

Helicon

ID College

Leeuwenborgh

Noorderpoort

ROC A12

ROC Da Vinci College

ROC Horizon College

ROC Kop van Noord-Holland

ROC Midden Nederland

ROC ter AA

ROC Tilburg

ROC van Flevoland

ROC van Twente

Scalda

Summa College

Zadkine

